

СУ “ХРИСТО БОТЕВ” С.ПАИСИЕВО, ОБЩ.ДУЛОВО, ОБЛ.СИЛИСТРА
ул.Дунав” №2 тел: 0877119511 e-mail: su_hristobotev@abv.bg

Утвърждавам:.....

Директор : /Айсел Ахмед/

**МЕХАНИЗЪМ
ЗА
ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ
НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ
МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ**

**УЧЕБНА
2020 /2021
ГОДИНА**

I. СЪЩНОСТ НА ПОНЯТИЕТО ТОРМОЗ

Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група. Насилието между деца в училище обхваща широк спектър от прояви. Това е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението, както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват.

Българската дума, която отговаря най-точно на явлението, е „тормоз” (“bullying”). Ключови в разбирането за тормоза са следите характеристики на това поведение:

- Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете;
- Извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унизи или изолира от социалния живот;
- Повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Физически тормоз - блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение;

Вербален тормоз - подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди;

Психичен тормоз - подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене;

Социален тормоз - избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране. Тормозът може да бъде реален или виртуален. Тук спада разпространяването на:

- обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронна поща, Skype или Facebook;
- разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават;
- снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видео в интернет или други канали без негово съгласие, на слухове, клюки и заплахи в социалните мрежи, крадене на самоличност и др.

II. ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА ВСЕКИ УЧИТЕЛ:

Всеки учител или възпитател е длъжен да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

III. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ В СУ „Христо Ботев” с. Паисиево:

1. На всички нива защита и отстояване на човешките права и проява на междулическа толерантност. Запознаване на учители, ученици със Заповед №РД 09-611/18.05.2012г. и с настоящия „Механизъм за противодействие на училищния тормоз между учениците в СУ „Христо Ботев” с. Паисиево чрез:

- Провеждане на колективни и индивидуални срещи с цел информиране от класните ръководители „Какво е насилие и тормоз? Как да го разпознаваме?” :
- Сред ученици в часа на класа.

2. Извършване оценка на тормоза в началото и в края на учебната година.

Анкетата се провежда от класните ръководители до 20. XI. 2020 г. и до 10.VI. 2021 г. Обработка се от Координационен съвет, съответно до 5. XII.2020 г. и 30. VI. 2021г.

3. Включване в обучения за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти в областта на справяне с училищния тормоз.

IV. НАЧИНИ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ ОТ СУ „Христо Ботев” с. Паисиево:

1. Създаване на координационен съвет, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза. Ръководител: Тюркян Мустафа – заместник директор и членове: Йозджан Талиб – старши учител, Ерджан Незир –старши учител и Айтен Кадир – старши учител ГЦОУД начален етап .

2. Планиране на три нива – класна стая/паралелка, училище, общност.

Дейности на ниво класна стая/паралелка - съгласно Плана за час на класа;

Целта е да се създаде пространство, в което да се говори открито за тормоза и се работи за формирането у учениците на нагласи и социални умения, недопускащи насилие като например емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.

Дейности на ниво училище - съгласно Годишен план на СУ „Христо Ботев” с. Паисиево :

- ✚ Подобряване на системата от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоз;
- ✚ Осигуряване на реални партньорства с външни на училището институции, организации и специалисти

V. ПРОЦЕДУРИ И АЛГОРИТЪМ ПРИ УСТАНОВЕН УЧИЛИЩЕН ТОРМОЗ МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ:

Ниво на тормоз	Отговор на училище	Отговорни лица
Ниско нарушение на правилата	Прекратяване – изтъкване на нарушеното правило – налагане на съответната последица	Учител, възпитател и класен ръководител
Повтаряне на едни и същи нарушения на правилата	Протокол за тормоз – възстановяване на щетата, разговаря се с ИДПС и МКБППМН по местоживееене на ученика	Класен ръководител
Сериозно - злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, както на детето - жертва, така и на детето - извършител	Насочване към МКБППМН, ИДПС и РУ „Полиция”, ОЗД и община по силата на Координационния механизъм; Протокол за тормоз – среща с ИДПС по местонахождение на училището: <ol style="list-style-type: none"> 1. Възстановяване на щетата; 2. Включване на учениците в допълнителни програми. 	Координационен съвет и ЕППО

VI. ДЕЙСТВИЯ ПРИ РАЗРЕШАВАНЕ НА УСТАНОВЕН УЧИЛИЩЕН ТОРМОЗ МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ В СУ „Христо Ботев” с. Паисиево:

На първо място важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между учениците. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. По-голямата част от ситуациите на тормоз следва да бъдат овладени от учителите или възпитателите, а някои и от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

1. Първа стъпка: Прекратяване на ситуация на тормоз:

Задължение на всеки учител или възпитател е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

- В случай на физически тормоз учениците трябва да бъдат разделени, да се прекрати физическият контакт между тях незабавно и да се уведоми класния ръководител.
- Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това следва да се случи на по-късен етап.

Важното е учителят или възпитателят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

2. Втора стъпка: Реакции спрямо детето, което е упражнило тормоз:

Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класния ръководител или психолога. Подходът за възстановяване на щетите изисква време и по-задълбочен разговор с ученика. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик и че седейства с оглед отново да се възстановят ценностите, към които интерната се придържа, а не за да бъде наказан. Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза. Като първа стъпка класният ръководител изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшото дете. След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на децата и дава обратна връзка.

3. Трета стъпка: Реакции спрямо дете, което е обект на тормоз:

Работата с деца, които са обект на тормоз, е насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

- Класният ръководител говори с детето, по възможност още същия ден, за да разбере какво точно се е случило;
- Подчертава се поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;
- Класният ръководител наблюдава детето в следващите дни, за да се уверите как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.

4. *Четвърта стъпка:* Реакции спрямо наблюдателите:

- Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита ценностите на училището. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще;
- Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо тормозеното дете.

VII. Училищна система за насочване към други институции

РЕГИСТРИРАНЕ НА СИТУАЦИИ НА ТОРМОЗ В СУ „ХРИСТО БОТЕВ” - ПАИСИЕВО:

I. Създава се регистър на училището за регистриране на случаи на тормоз между учениците.

II. Всяка ситуация на тормоз се регистрира и описва от учителя, който я е наблюдавал с цел да се проследи развитието на случая във времето и да се планира подходяща интервенция. Регистърът съдържа следните реквизити: „дата”, „кратко описание на всяка ситуация”, „участници”, „клас”/”интернатна група”, „предприети мерки”, „подпис”. Този регистър се съхранява на достъпно място в учителската стая.

III. Класните ръководители следят вписаните в регистъра случаи и предприемат съответни мерки като взаимодействат с учители и с ЕППО.

IV. В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие Координационният съвет предлага на директора да бъде потърсено съдействие от страна на отдел „Закрила на детето” по местоживееене и отдела за „Закрила на детето”- гр. Дулово, местните комисии за БППМН, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарния екип по силата на координационния механизъм.

Изготвил

Координационен съвет:

Председател:

Тюркян Мустафа –
заместник Директор и
родител

Членове:

1. Йозджан Галиб –
старши учител
2. Ерджан Незир -родител
старши учител
3. Айтен Кадир –
старши учител ГЦОУД